

	<h2 style="margin: 0;">СИЛАБУС</h2> <p style="margin: 0;">НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p> <p style="margin: 0;"><u>«АНАТОМІЯ СВІЙСЬКИХ ТВАРИН»</u></p> <p style="margin: 0;">Рівень вищої освіти: <u>другий (магістерський)</u></p> <p style="margin: 0;">Спеціальність: <u>212 Ветеринарна медицина</u></p> <p style="margin: 0;">Рік навчання: <u>1-й, семестр 1-й, 2-й</u></p> <p style="margin: 0;">Кількість кредитів ECTS: <u>9 кредитів</u></p> <p style="margin: 0;">Назва кафедри: <u>кафедра ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи</u></p> <p style="margin: 0;">Мова викладання: <u>українська</u></p>
<p>Лектор курсу</p>	<p>к. с.-г. н., доцент Паладійчук Олена Ростиславівна</p>
<p>Контактна інформація лектора (e-mail)</p>	<p>olenapaladiychuk@gmail.com</p>

Опис навчальної дисципліни

«Анатомія свійських тварин» є обов'язковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни – 270 год.: лекції – 52 год., практичні заняття – 48 год., самостійна робота – 170 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – іспит.

При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін: «Біофізика», «Латинська мова».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Фізіологія тварин», «Ветеринарно-санітарна експертиза», «Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин», «Патологічна анатомія і розтин», «Судова ветеринарна експертиза».

Призначення навчальної дисципліни

Дисципліна є базовою для вивчення більшості дисциплін професійного спрямування. В процесі вивчення дисципліни спершу розглядається анатомічна термінологія, опорно-руховий апарат (кістки, зв'язки, суглоби та м'язи). Надалі вивчається будова систем органів шкірного покриву, внутрішніх органів різних систем, апаратів організму, а також – серцево -

судинна, лімфатична, нервова системи, ендокринні залози, органи кровотворення, імунного захисту та органи чуття. Завершується курс вивченням особливостей будови тіла свійської птиці.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни - формування у здобувачів теоретичних знань, що надає можливість моделювати і вивчати на різних рівнях організації (молекулярному, субклітинному, клітинному та органному) загальні біологічні процеси, пов'язані, зокрема, з диференціацією, проліферацією та смертю клітин, зі структурною організацією та функціонуванням тканин.

Завдання вивчення дисципліни

З'ясувати еволюції тканин, становлення і розвиток їх в організмі, вивчити будови і функції клітин, тканин, органів і міжклітинної речовини, з'ясувати взаємодії клітин в межах однієї тканини і оточуючих тканин; пізнати будову організму свійських тварин у видовому, породному та віковому аспектах, розвитку і взаємозв'язку з навколишнім середовищем; набути знання топографії окремих органів і ділянок тіла тварин; набути навичок препарування для засвоєння взаємозв'язку і розташування м'язів, суглобів, судин, нервів, лімфовузлів та інших органів.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен сформулювати такі програмні компетентності:

Інтегральну компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі ветеринарної медицини або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, упровадження інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність застосовувати методи і методики патологоанатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

ФК11. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

ПРН 10. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (softskills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів).

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Тема 1. Поняття про анатомію. Об'єкти та методи анатомічних досліджень	2	2	4
2	Тема 2. Тканини та їх класифікація. Зародкові листки та їх диференціація	2	2	4
3	Тема 3. Характеристика апарату руху та будова скелету	2	2	4
4	Тема 4. Структура кістки, як органу. Типи кісток. Хімічний склад кістки та її фізичні властивості	2	2	4
5	Тема 5. Розвиток кісток та закономірності різних видів скостеніння: ендесмальне, енхондральне, перихондральне (періостальне)	2	2	4
6	Тема 6. Будова хребетного стовбура, його філо- та онтогенез. Структура "кісткового сегменту" Морфо-функціональна характеристика, філогенез та онтогенез черепа	2	2	4

7	Тема 7. Структура, філо- та онтогенез скелету кінцівок. Способи опорикінцівки об землю	2	2	4
8	Тема 8. З'єднання кісток в скелеті	2	-	8
9	Тема 9. Характеристика м'язової системи. Хімічний склад м'язів. Будова, м'язу як органу	2	2	6
10	Тема 10. Класифікація м'язів за внутрішньою структурою. Групи м'язів за функціональними особливостями	2	2	6
11	Тема 11. Філогенез та онтогенез скелетних м'язів	2	2	7
12	Тема 12. Допоміжні пристосування м'язів	2	-	7
13	Тема 13. Будова і функції шкірного покриву, його філогенез та онтогенез. Похідні шкірного покриву, їх морфо-функціональна характеристика, та розвиток	2	-	8
14	Тема 14. Загальна характеристика порожнин тіла і внутрішніх органів, їх розвиток. Морфо-функціональна характеристика апарату травлення, його філогенез	2	2	10
15	Тема 15. Характеристика апарату травлення. Головна кишка - ротоглотка	2	6	10
16	Тема 16. Морфо-функціональна характеристика, філогенез та онтогенез апарату дихання	2	2	10
17	Тема 17. Морфо-функціональна характеристика, філогенез та онтогенез органів сечовиділення	2	2	10
18	Тема 18. Органи розмноження, їх будова та функціональне призначення. Спільні етапи філогенезу та онтогенезу органів розмноження самців та самок	2	4	10
19	Тема 19. Морфо-функціональна характеристика органів кровообігу, їх філо- та онтогенез. Будова та розвиток серця. Морфологія кровоносних судин, їх типи, закономірності ходу та галузження. Розвиток артерій та вен	2	2	6
20	Тема 20. Структура, функції та розвиток органів лімфообігу. Органи кровотворення, їх будова, класифікація та розвиток	2	2	6
21	Тема 21. Ендокринна система тварин, її морфо-функціональна характеристика	2	2	6
22	Тема 22. Закономірності будови та філогенез нервової системи. Рефлекторна дуга та її види. Морфо-функціональна характеристика та онтогенез головного іспинного мозку	2	2	6
23	Тема 23. Особливості будови та розвитку спинномозкових, черепно-мозкових та автономних	2	4	6

	нервів			
24	Тема 24. Автономна (вегетативна) нервова система	2	2	6
25	Тема 25. Органи чуття, їх характеристика та філогенез. Структура та онтогенез органів смакової, нюхової та тактильної чутливості	2	-	6
26	Тема 26. Особливості будови тіла птаці.	2	-	8
Разом		52	48	170

Самостійна робота студента

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації, реферату).

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	60	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	74	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання рефератів та презентації за заданою проблемною тематикою)	16	1 раз на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	20	2 рази на семестр	Тестування у паперовому вигляді та системі СОКРАТ
	Разом	170		

РЕКОМЕНДАВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Анатомія свійських тварин. Практикум. під ред. С.К. Рудика. К., 2000. 248 с.
2. Рудик С.К., Павловський Ю.П., Криштофорова Б.В. Анатомія свійських тварин: Підручник, під ред. С.К. Рудика. К.: Аграрна освіта, 2001. 575 с.
3. Костюк В.К. Атлас анатомії свійських тварин. Osteологія. - К.: Аграрна освіта, 2001. 78 с.
4. Костюк В.К. Атлас анатомії свійських тварин. Синдесмологія. Міологія. Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2007. 75 с.

Додаткова література

5. Морфологія с.-г. тварин / [В.Т. Хомич, С.К. Рудик, В.С. Левчук та ін.] ; під ред. В.Т. Хомича. К.: Вища освіта, 2003. 527 с.
6. Паладійчук О.Р. Характеристика змін у щитоподібній та ендокринній частині підшлункової залози бичків при підгодівлі їх модифікованою брагою. Modern scientific researches, Issue 10/ Part 1, Minsk, Belarus (Copernicus. GScholar), 2019. P. 105- 109.
7. Паладійчук О.Р. Адаптивні зміни в надниркових залозах бичків на тривале використання в їх раціоні модифікованої кормової добавки. East European Scientific Journal, 12 (52), part 5, Warsaw, Poland, 2019. С. 8-14.
8. Паладійчук О.Р. Структурні зміни в органах травлення бичків при згодовуванні добавки з небілковим азотом. World Journal, 3, part 2, Svishtov, Bulgaria, 2020. С. 80-90.
9. Паладійчук О.Р. / Paladiychuk O.R. Зміни структур рубця бугайців залежно від умов годівлі \ Changes in the rumen structures of bulls depending of the feeding conditions

10. Журнали: «Ветеринарна медицина», наукові журнали «Морфологія» та «Вісник морфології».

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки - на іспиті.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	4
2	Участь у роботі на практичних заняттях	4
3	Виконання самостійних завдань	2
4	Виконання контрольних робіт, тестування	5
	Всього за атестацію 1	15
Атестація 2		
7	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
8	Участь у роботі на практичних заняттях	2
9	Виконання самостійних завдань	2
10	Виконання контрольних робіт, тестування	4
11	Індивідуальні завдання (виконання реферати, презентації за заданою проблемною тематикою)	5
	Всього за атестацію 2	15
Атестація 3		
11	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
12	Участь у роботі на практичних заняттях	4
13	Виконання самостійних завдань	4
14	Виконання контрольних робіт, тестування	5
	Всього за атестацію 3	15
Атестація 4		
16	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	3
17	Участь у роботі на практичних заняттях	3
18	Виконання самостійних завдань	2
19	Виконання контрольних робіт, тестування	4

20	Індивідуальні завдання (виконання реферати, презентації за заданою проблемною тематикою)	3
	Всього за атестацію 4	15
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку чи екзамену. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни